

ULSTEIN KOMMUNE

Rådmannen

Ulsteinvik, 28.02.2005

Det kongelige olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.

0033 OSLO

Att.: Aksel S. Tannum

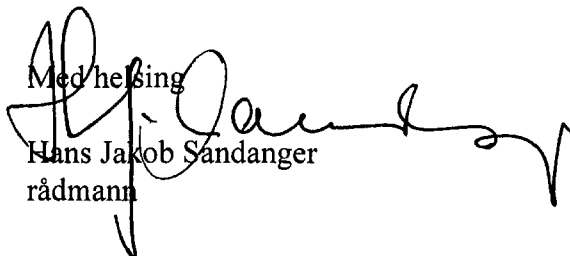
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
04/01944 - 229	
DATO 03 FEBR 2005	
AN 521	EKSP.

Arkivsak nr.:	Løpenr.	Arkivkode	Vår ref.	Dykkar ref.
04/00329	002173/05	S00 /S00/	ADM/SEK/HSAAD	

**Saka gjeld: VASSKRAFTPRODUKSJON - "HJEMFALLSSAKA"
UTTALE FRÅ ULSTEIN KOMMUNE**

Ulstein Kommunestyret har i møte den 24.02.2005 i sak 05/0010 gjort fylgjande vedtak:

Ulstein kommunestyre sluttar seg til fråsegna frå Tussa Kraft AS, og nyttar den som sin høyringsuttale til OED i "Hjemfallssaka".

Med helsing

Hans Jakob Sandanger
rådmann

Vedlegg:

Uttale frå Tussa Kraft AS, sjå vedtak ovanfor. Denne kan avvike noke frå endeleg versjon som blir oversendt til departementet, men gir uttrykk for Ulstein kommune sitt syn slik fråsegna er formulert nedanfor.

Fråsegn

Konklusjon

Kva vi ønskjer?

Vi vil sterkt rå til at kommunar og fylke, som ønskjer det, framleis skal kunne ha evigvarande disposisjonsrett til vassfall. Det kan sikrast i eit langsiktig perspektiv ved at kommunar og

Postadresse:	Telefon ekspedisjon:	Tlf. sakshandsamar:	Telefaks:	Organisasjonsnr.:
Postboks 143 6067 Ulsteinvik	70 01 75 00	70 01 75 12	70 01 75 11	NO 964 979 456 NO 971 28 882 m .v.a.

fylke får unntak frå heimfall, og skal kunne leige ut fall og anlegg til selskap med ikkje diskriminerande eigarskapsreglar. Dette alternativet er ikkje vurdert av utvalet, men er kasta inn i debatten i det siste. Vidare vil ein transaksjonsmodell som mindretalet i utgreiinga har fremja, gi kommunar og fylke høveleg valfridom.

Dei positive elementa i ei eventuell omlegging kjem klårt i bakgrunnen fordi framlegget frå fleirtalet og endå verre frå Staten sine representantar i praksis vil sterkt redusere eller gjere slutt på den lokale og regionale eigarskapen. Dette er ikkje berre ei energipolitisk sak, men også ei industripolitisk sak. Kraftselskapa har vore, er og vil vere svært viktige støttespelarar i utviklinga av lokalsamfunn. Ringverknadene av energiverka sine lokale engasjement er vesentlege når det gjeld sysselsetjing. Med den utviklinga vi ser med nedlegging og utflgging av industriarbeidsplassar, vil truleg kraftselskapa bli endå viktigare for lokalsamfunna framover.

Ein annan konsekvens av framlegget vil vere at makt blir flytta frå lokaldemokratiet til sentraldemokratiet. Vi er overtydde om at lokaldemokratiet er like god eller betre skikka enn sentraldemokratiet til å forvalte dei lokale og regionale naturressursane.

Viss heimfallsordninga skulle bli gjennomført i samsvar med fleirtalsframlegget, vil Tussa Kraft AS som er ei eiga juridisk eining etter norsk lov, krevje full erstatning for tapa vi vil bli påført. For oss ville det vere naturleg å krevje marknadsverdi på heimfallstidspunktet med oppgjær då. Ein slik oppgjersmåte vil medføre at det med omsyn til eit eventuelt aksjesalstidspunkt ville vere nær økonomisk indifferent når eigarar sel seg ut i forhold til heimfallstidspunktet.

Det er positivt at det blir teke sikte på å leggje til rette for eigarnøytralitet i kraftbransjen. Dette vil gjere eigarpartar i kraftbransjen meir omsetjelege, noko som truleg vil kunne gi ein marginal auke i eigarane sine verdier. I neste omgang vil dette leggje press på selskapa til å levere betre resultat og bransjen som heilskap vil bli meir effektiv. Ein føresetnad for dette er sjølv sagt at eigarskapsoverdragingar ikkje skal krevje konsesjonshandsaming utover det annan norsk industri er pålagt.

Oppsummert

Tussa sitt standpunkt er i prioritert rekkjefølgje

- a) at både lovtidspunktmodellen og transaksjonsmodellen kan akseptrast under føresetnad av at kommunar og fylke får unntak.
- b) om unntak ikkje blir gitt, prioriterer vi transaksjonsmodellen framfor lovtidspunktmodellen.

Kven er vi?

Aksjonær	Prosent
Ørsta kommune	26,57
Ålesund kommune	14,59
Herøy kommune	12,91
Volda kommune	12,18
Tafjord Kraft AS	11,02
Tussa Kraft AS	9,53
Hareid kommune	5,06
Vanylven kommune	4,96
Ulstein kommune	2,19
Sande kommune	0,70
Hornindal Kraftlag AS	0,30
SUM	100,00

Tussa er ei kraftverksemd på søre Sunnmøre som i hovudsak er eigd av kommunar på Sunnmøre. Hovudområda våre er kraftproduksjon, og nettverksemd. I tillegg driv vi også med enøk, breiband, IT-løysingar og installasjon. Samla omset verksemda for vel 500 mill. kr i året

Av dei 13 kraftverka vi disponerer med ein samla årsproduksjon på vel 560 GWh, er det tre som heimfall kan bli gjeldande for.

Kraftverk	Natur hestekrefter	Installert effekt MW	Årleg produksjon GWh
Tussa	43117	64	263
Åmela	18402	33	129
Sørbrandal	6313	7,3	40
SUM	67832	104,3	432

Kvifor gir vi fråsegn?

Om lag 432 GWh kan bli omfatta av heimfall viss fleirtalsframlegga i NOU nr. 2004:26 blir vedteke. 75 år etter lovtidspunktet vil selskapet tape 2/3 av produksjonsrettane, det vil seie om lag 288 GWh. 144 GWh vil, grunna at kraftverka er små, tilfalle vertskommunar og 144 GWh vil tilfalle staten. Då det i vesentleg grad er lokalregionen som også er eigarar i Tussa og at det truleg om 75 år har skjedd ei endring i kommunestrukturen i lokalregionen som medfører endå betre samanfall mellom lokalregion og eigarskap, vil ein kunne seie at det som blir tapt for lokalregionen er den delen som går til staten og det tilsvarar 144 GWh. Dei aktuelle kraftverka det gjeld, er magasinverk med god installasjon, og det må kunne forventast ein verdi på over 3 kr/kWh. Delen som staten vil ta hand om vil for lokalregionen vår då dreie seg om 432 mill. kr. Tussa som eiga juridisk eining vil stå framfør eit tap på 864 mill. kr. Vi har heilt klårt direkte økonomiske motiv for å kommentere framlegget.

I tillegg vel vi i fråsegna også å peike på langsiktige konsekvensar om bortfall av lokale arbeidsplassar og om bortfall av regional utviklingskraft.

Høyring

OED sende den 1. desember 2004 utvalet si utgreiing i NOU 2004:26 Heimfall ut på høyring. Departementet tek ikkje standpunkt til om dei vil fremje fleirtalet eller mindretalet sine framlegg til lovendring. Alle framlegga er difor like aktuelle. Fleirtalet i utvalet rår til at alle får heimfall 75 år etter at lova er sett i kraft. Transaksjonsmodellen som mindretalet gjer framlegg om inneber at heimfallet først trer i kraft etter ei gitt periode etter at transaksjonen som utløyser heimfall er sett i verk. Mindretalet gjer framlegg om 60 år.

Tussa sitt prinsipielle syn på heimfall

Alle dei aktuelle framlegga til nye reglar om heimfall vil føre til ei opning for kommunalt og fylkeskommunalt nedsal i vasskraftproduksjon. Dette gjeld særleg dersom lovtidspunktmodellen skulle bli vedteken. Då vi som kraftprodusent kunne tenkje oss å disponere rettane i all æve, er innføring av heimfall negativt. Vi registrerer at dette synet ikkje har sjansar til å vinne fram politisk fordi gjennom heimfall får nasjonen den direkte eigedomsretten til vassfalla. Denne posisjonen gir om lag uavgrensa handlingsrom for styresmaktene.

Transaksjonsmodellen med grunngeving

Omtale av transaksjonsmodellen

Transaksjonsmodellen er ein implementeringsmåte. Med det blir det sikta til at det er ein modell for korleis nye reglar om heimfall kan innførast. Transaksjonsmodellen går ut på at alle som kjøper vasskraftproduksjon etter lovendringa blir underkasta vilkår om heimfall om 60 år rekna frå kjøpstidspunktet for det aktuelle vassfallet.

Når det gjeld kjøp av aksjar i selskap som anten sjølv eig vassfall eller gjennom andre selskap eig vassfall, må det fastsetjast kor mange aksjar som kan bli tillate å kjøpe før vilkår om heimfall blir utløyst.

Dersom terskelen blir sett til første aksje, vil vilkår om heimfall bli utløyst på det tidspunktet den første aksjen i selskapet eller i eit av dei selskapa som ligg bak selskapet blir selt. Ein så låg terskel vil vere altfor streng, men vil gjere transaksjonsmodellen enkel.

Om lag 88 % av vasskraftproduksjonen er eigd av offentleg eigde selskap. For offentlege eigarar som i dag eig det meste av kraftproduksjonen, inneber transaksjonsmodellen at deira evigvarande konsesjonar blir vidareført utan vilkår om heimfall så lenge dei sjølve vel og ikkje sel.

Grunngeving for transaksjonsmodellen

Både omsyna som heimfallsutvalet i følge Regjeringa sitt mandat skulle vektleggje og omsyna til rimeleg og rettferdig handsaming, tilseier at transaksjonsmodellen er den beste måten å implementere nye reglar om heimfall overfor kommunalt og fylkeskommunalt eigde selskap.

Heimfallsutvalet sitt mandat

Offentleg styring og kontroll

Kommunar og fylkeskommunar har eit breitt samfunnsansvar. Det er enklare for staten å overstyre kommunale og fylkeskommunale eigarar enn private eigarar dersom det skulle vere nødvendig.

Grunnrenteinnndraging og offentlege inntekter

Den kommunale og fylkeskommunale eigarskapen gir rett til vesentlege årlege økonomiske bidrag både direkte og indirekte. Dette meir enn kompenserer for fråver av inntekter til det offentlege gjennom heimfall av vassfall eigd av kommunar og fylkeskommunar. Kommunar og fylkeskommunar er som staten representant for sine innbyggjarar, og inntekter til dei er difor inntekter til fellesskapen.

Harmonisering av regelverket mellom aktørane

Transaksjonsmodellen vil føre til likestilling av alle potensielle kjøparar av vassfall eller partar i selskap som eig vassfall, uavhengig av om kjøparen er eit kommunalt eller fylkeskommunalt selskap, statleg selskap, privat, utlending eller kombinasjonar av dette.

Enkelte hevdar at transaksjonsmodellen vil ha innelåsingseffekt, då noverdien for offentleg eigar utan vilkår om heimfall vil vere høgre enn for potensielle kjøparar som blir underkasta vilkår om heimfall om 60 år. Transaksjonsmodellen inneber full marknadsopning, men at han også respekterer det rettsvernet som ligg i dei evigvarande konsesjonar offentleg eigarar har. Berre gjennom transaksjonsmodellen er det gjort ei rimeleg avbalansering mellom desse to omsyna. Vidare vil opninga av utleigemarknaden gi ei fullstendig marknadsopning på driftssida i vasskraftproduksjon.

Effektiv ressursbruk, verdiskaping og konkurranse

Transaksjonsmodellen kombinert med framlegget om opning av utleigemarknaden vil gi dynamikk på driftssida i vasskraftproduksjon.

Ei opning for utleige motverkar eventuell fare for ineffektiv drift og påfølgjande samfunnsøkonomiske tap som følgje av påstått innelåsingseffekt. Spørsmålet om ein vil leige ut eller ikkje er i følgje økonomisk teori eit spørsmål om ein trur ein vil tene meir på å drive anlegget sjølv enn det aktuelle leigarar er villige til å by. Sistnemnde vil leggje inn bod som gjenspeglar kva dei trur dei kan tene på å ta over drifta. Slik blir ein i teorien sikra at den aktøren ein reknar med er best til ei kvar tid, driv anlegga.

Forenkling av lovgjeving, framsyn og transparens

Lovtidspunktsmodellen er regelteknisk enklare. Omsynet til å gjere ting enkelt må likevel avvegast mot omsynet til rettane kommunane og fylkeskommunane har skaffa seg. Transaksjonsmodellen inneber ei rimeleg interesseavveging i motsetnad til lovtidspunktmodellen.

Omsynet til eigarane i dag, og andre viktige omsyn

Det må vere rimeleg

Kraftproduksjonen til dei kommunale og fylkeskommunale e-verka er utbygt og betalt av kommunane, fylkeskommunane og innbyggjarane deira. Dette er ei form for sparing som har skjedd over lang tid. Lovtidspunktsmodellen inneber at desse oppsparte verdiane skal overgjevast frå dagens kommunale og fylkeskommunale eigarar til Staten om 75 år. Dette er som å endre spelereglane dramatisk midt i spelet.

Uavhengig av juridisk grunnngjeve erstatningsplikt krev ei slik tvangsavståing ei samfunnsmessig god og rimeleg grunnngjeving.

Valfridom

Transaksjonsmodellen opnar for fritt sal og utleige til kven ein måtte ønskje. Det er positivt at kommunar og fylkeskommunar no vil få ein reell tilgang til å selje og leige ut til kven dei måtte ønskje.

Salspress

Lovtidspunktsmodellen vil føre til et monaleg salspress. Det skuldast at kraftproduksjonsanlegga ei stund etter lovendringa vil begynne å miste verdi fordi det blir kortare til tidspunktet for heimfall og til slutt ha ein verdi lik null for både opphavlege eigarar og potensielle kjøparar. For å unngå eit slikt verdifall og sikre seg høgast muleg salspris, må kommunane og fylkeskommunane selje innan rimeleg tid etter lovendringa.

Salspresset vil, sett frå kommunale og fylkeskommunale eigarar sin synsvinkel, forsterkast av mellombelse forhold som kan medføre irreversible sal. Som eksempel på slike forhold kan nemnast svak kommuneøkonomi i ein periode, budsjettbalanse, konjunkturane i bransjen, tørr år/våt år, partifarge/ideologi og tilrådingar frå konsulentar og rådgjevarar som har sjølvstendig interesse i at det skjer et sal.

Som samanlikning legg transaksjonsmodellen det godt til rette for vidare satsing på kommunalt og fylkeskommunalt eigarskap i vasskraftsektoren.

Samfunnsmessige og økonomiske verknader av lokalt og regionalt eigarskap

Kommunar og fylkeskommunar legg også vekt på andre omsyn enn reine kortsiktige økonomiske omsyn i samband med utøving av eigarskapet sitt innan kraftsektoren.

Eigarskapet sikrar selskapet lokal tilknytning. Utanom å sikre eksisterande arbeidsplassar og næringsliv tilknytt selskapet, er desse bedriftene viktige motorar for satsing i det lokale/regionale næringslivet. Samla gir dette viktige positive utslag for lokalsamfunnet og regionalt i form av næringsutvikling, arbeidsplassar, kompetanse, skatteinntekter og andre ringverknader. Lokale offentlege eigarar er truleg også betre forvaltarar av lokale naturressursar enn sentrale styresmakter vil vere.

Unntak for kommunar og fylkeskommunar

Forslaget går ut på at kommunar og fylkeskommunar som er direkte eigarar av vassfall, dvs. ikkje blir eigd gjennom selskap men av kommunane eller fylkeskommunane sjølv, og som blir nytta til kraftproduksjon, blir unnateke frå vilkår om heimfall.

Unntak frå vilkår om heimfall for kommunar og fylkeskommunar som såleis, opnar for nye måtar å organisere det kommunale og fylkeskommunale eigarskapet til vasskraftproduksjon. Dette alternativet er særleg viktig dersom ein vel lovtidspunktsmodellen.

Dersom unntaket blir vedteke kan kommunar og fylkeskommunar overføre vassfalla som pr. i dag tilhøyrrer deira kraftselskap, til seg sjølv. Er det fleire kommunale og/eller fylkeskommunale medeigarar i same kraftselskap, kan dei anten gjere ei fordeling slik at kvar blir eigar av utvalde vassfall eller etablere eit sameige i alle vassfalla. Etterpå kan vassfalla leigast tilbake til selskapet eller andre fram til heimfallstidspunktet startar etter lovtidspunktsmodellen. Maksimale utleigetid må lovfestast til same tidspunkt som heimfallstidspunktet.

Etter heimfallstidspunktet vil staten som følgje av heimfall ha ein stor portefølje vassfall. Tilsvarande vil kommunar og fylkeskommunar som har leigd ut framleis ha eigeomsretten til sine vassfall etter heimfallstidspunktet. Ein stor del av fallrettar Tussa utnytter er allereie organisert slik ved at kommunar og fylke er eigar og leiger dette ut til Tussa.

Erstatningsplikt etter Grunnlova § 105

Lovtidspunktsmodellen vil truleg utløyse ein ikkje liten erstatningsplikt for staten overfor

kommunar og fylkeskommunar som må avstå frå vassfalla sine med tilknytte anlegg, etter Grunnlova § 105 om erstatning ved ekspropriasjon. Nettoeffekten etter lovtidspunktmodellen for regionen vår, vil vere kring 430 mill. kr på heimfallstidspunktet med dagens pengeverdi.